

Asia: VN/12948/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä perusterveydenhuollon hoitotakuun tiukentamisesta

Taustatiedot

Onko vastaaja

Muu järjestö

Mihin hyvinvointialueeseen vastaaja kuuluu (mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue):

-

Vastaajatahon virallinen nimi:

Irti Huumeista ry

Lausunnonantajan lausunto

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot:

Ida Virta,

Järjestökoordinaattori

ida.virta@irtihuumeista.fi

Mirka Vainikka

Toiminnanjohtaja

mirka.vainikka@irtihuumeista.fi

-

1. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidoa koskevat kysymykset 1.1. Mitkä ovat suurimmat syyt pitkiin odotusaikoihin perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa (valitse viisi tärkeintä syytä) Mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue, niin vastauksessa pyydetään arvioimaan nimenomaan ko. hyvinvointialueen näkökulmasta. Jos vastaaja on Vankiterveydenhuollon yksikkö tai Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, vastausta pyydetään arvioimaan nimenomaan oman organisaation näkökulmasta.

A. väestön tarpeiden moninaisuus

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

B. suuri ja patoutunut kysyntä

kyllä, yksi viidestä tärkeimmästä syystä

C. riittämätön ohjaus ja neuvonta muihin palveluihin

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

D. riittämätön ennalta ehkäisy ja varhainen puuttuminen

kyllä, yksi viidestä tärkeimmästä syystä

E. muiden palveluiden toimimattomuus

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

F. riittämätön yhteistyö ja pirstaleiset hoito- ja palveluketjut

kyllä, yksi viidestä tärkeimmästä syystä

G. tehottomat toimintamallit avosairaanhoidossa

kyllä, yksi viidestä tärkeimmästä syystä

H. tehoton työnjako ammattiryhmien kesken

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

I. riittämätön osaaminen

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

J. riittämättömät taloudelliset resurssit

kyllä, yksi viidestä tärkeimmästä syystä

K. riittämätön digitaalisten palveluiden ja teknologian hyödyntäminen

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

L. huono toiminnan johtaminen

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

M. vaikeudet henkilöstön saatavuudessa pitkäaikaisesti

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

N. covid-19-epidemia

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

O. hoitoon pääsyn nykyiset lakisääteiset määräajat

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

P. muu: mikä?

-

1.2. Edistääkö perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitotakuun tiukentaminen ehdotetussa muodossa?

hoidon saatavuutta

kyllä

hoidon saatavuutta

kyllä

potilasturvallisuutta

ei

hoidon jatkuvuutta

ei

hoidon vaikuttavuutta

kyllä

terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta

kyllä

terveydenhuoltoon käytettävissä olevien resurssien oikeaa kohdentumista

kyllä

väestön yhdenvertaisuutta

kyllä

väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista

kyllä

Vapaamuotoiset huomiot:

Varhainen hoitopääsy tukee hyvinvointia ja ennaltaehkäisee ongelmien kasautumista, kuten ehdotuksessa on esitetty. Hoidon viivästyminen voi aiheuttaa terveydentilan heikentymistä ja heikentää hoitovastetta ja ennustetta. Seurauksena asiakkaan henkinen hyvinvointi ja jaksaminen kärsivät, joka voi vaikuttaa kokonaisvaltaisesti myös läpipiirin ja perheen hyvinvointiin.

Sairaushoitoa ja psykososiaalista tukea tulee olla tarjolla varhaisessa vaiheessa ongelmien kasautumisen, työkyvyttömyyden ja ylisukupolvisien ongelmien ehkäisemiseksi. Palveluketjujen tulee olla yhdenmukaisia ja selkeitä. Moniammatillista yhteistyötä eri sektorien välillä tulee tehostaa.

Erytisesti päihdepalveluissa hoitoon tulee päästä silloin, kun asiakkaalla on akuutti halu ja tarve. Nykyisellään hoitopääsy ja moniammatillinen tuki päihdepalveluissa jäävät vajaaksi, sillä monesti päihdepalveluissa hoidetaan pelkkää oiretta kokonaisvaltaisen kuntoutuksen sijaan ja palveluketjut katkeavat herkästi. Päihdepalveluiden tueksi tarvitaan psykososiaalista tukea ja mielenterveydenhuoltoa. Lisäksi päihtyneiden asiakkaiden kohtaamiseen ja tukemiseen tarvitaan lisää resursseja ja osaamista. Pahimmillaan vajaaksi jäävät tai viivästyneet hoitojaksot voivat aiheuttaa henkilön tilanteen heikentymistä ja johtaa yliannostuksiin, itsetuhoiseen käytökseen tai jopa kuolemaan.

Palvelujonot on purettava hallituksen esityksen mukaisesti ja purkutyöhön on varattava lisäresursseja ja moniammatillista yhteistyötä eri sektorien välillä. Resurssoinnissa tulee kuitenkin huomioida nykyinen resurssitaso ja sen riittämättömyys. Nykyisen järjestelmän toimivuus vaatisi huomattavia lisäresursseja. Terveystieteiden ja sosiaalihuollon resurssit tulee ohjata ongelmien korjaamisen sijaan ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen. Psykososiaalinen tuki ja päihdehuolto tulisi ulottaa hoitotakuun tiukentamiseen.

A. joustavaa pääsyä palveluihin mielenterveysongelmissa

kyllä selvästi

B. hoitoketjujen jatkuvuutta mielenterveyden hoidossa

kyllä jossain määrin

C. mielenterveyden palvelukokonaisuutta ja yhteensovittamista muihin palveluihin

kyllä jossain määrin

Mahdolliset kommentit

Uudistuksessa tulisi huomioida hoidon kokonaisvaltaisuus ja erilaiset hoitomuodot. Psykososiaalinen tuki ja psykoterapia ovat olennaisessa osassa mielenterveydenhoitoa ja kuntoutusta ja se tulisi huomioida osana uudistusta. Riippuvuuksien hoito tulisi huomioida osana kokonaisuutta ja ulottaa hoitotakuun piiriin kokonaisvaltaisesti.

A. lisää epätarkoituksenmukaista perusterveydenhuollon kysyntää

ei

B. vaarantaa hoidon jatkuvuuden ja vaikuttavuuden

ei

C. vaarantaa muiden terveyspalveluiden toteuttamista

ei

D. lisää kilpailua henkilöstöstä terveydenhuollon palveluiden välillä

kyllä

E. lisää kilpailua henkilöstöstä julkisen ja yksityisen terveydenhuollon välillä

kyllä

F. nostaa kustannuksia

kyllä

G. ei mitään edellisistä

ei

H. muita, mitä?:

Muutostyö tulee toteuttaa hallitusti ja hoitoketjuja ja moniammatillista yhteistyötä tulee kehittää ehjien palveluketjujen luomiseksi ja ongelmien ennaltaehkäisemiseksi. Psykososiaalinen tuki ja eri sektorien toteuttama vahva yhteistyö kantavat pitkälle. Päihdehuoltoon ja läheisten tukeen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Varhainen puuttuminen tukee hyvinvoinnin ylläpitoa kokonaisvaltaisesti ja ehkäisee myös ylisukupolvisia haasteita.

A. asiakkaiden segmentaatio ja asiakasryhmittäiset toimintamallit

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

B. palvelun jatkuvuuden, laadun ja vaikuttavuuden kehittäminen

kyllä kolmen tehokkaimman keinon joukossa

C. uudet toimintamallit, esim. tiimimalli

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

D. digitaaliset palvelut ja teknologian hyödyntäminen

kyllä kolmen tehokkaimman keinon joukossa

E. integraation kehittäminen sosiaalipalveluihin ja erityispalveluihin

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

F. ehjät hoito- ja palveluketjut ja kokonaisuudet

kyllä kolmen tehokkaimman keinon joukossa

G. henkilöstön siirtäminen muista palveluista perusterveydenhuoltoon

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

H. henkilöstön koulutus

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

I. johtamisen kehittäminen

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

J. ostopalvelut ja palveluseteli

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

K. muu, mikä?

-

1.6. Voidaanko valtionavustusten (Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelma ja Suomen kestävän kasvun ohjelma) mahdollistamalla kehittämistoimenpiteillä ja hoito-, palvelu- ja kuntoutusvelan purkamisella saavuttaa tilanne, joka mahdollistaa hoitotakuun tiukentamisen toimeenpanon ehdotetussa muodossa perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa?

kyllä pääosin

Vapaamuotoiset kommentit:

Viitaten Sosten ja THL:n lausuntoihin koronan aiheuttaman velan purkamisen ja nykyisen palvelumallin pirstaleisuuden poistamiseksi ja hyvinvoinnin tukemiseksi vaaditaan laajoja toimia ja sosiaali- ja terveystalouden kehittämistä.

1.7. Onko hoitotakuun tiukennuksen vuoksi perusterveydenhuollon avosairaanhoidon palveluihin tarvittava henkilöstön määrä arvioitu oikein?

Mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue, niin vastauksessa pyydetään arvioimaan nimenomaan ko. hyvinvointialueen näkökulmasta. Jos vastaaja on Vankiterveydenhuollon yksikkö tai Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, vastausta pyydetään arvioimaan nimenomaan oman organisaation näkökulmasta.

arvioitu liian pieneksi

Vapaamuotoiset kommentit:

Resurssoinnissa on huomioitava hoiva-alan matalapalkkaisuus ja työn haastavuus. Henkilöstön pysyvyyden turvaamiseksi ja hyvinvoinnin tukemiseksi terveydenhuollon palveluihin on varattava

riittävästi henkilöstöresursseja kuormittumisen ja alan vaihtamisen vähentämiseksi. Liian tiukat henkilöstöresurssit johtavat usein pitkiin työvuoroihin, ylitöihin, kuormittumiseen ja sairauslomille.

1.8. Hoitotakuun tiukentaminen edellyttää riittävän ja osaavan henkilöstön varmistamista perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa. Mikä on arvio henkilöstön saatavuudesta eri ammattiryhmissä ottaen huomioon ehdotetut säädökset? Mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue, niin vastauksessa pyydetään arvioimaan nimenomaan ko. hyvinvointialueen näkökulmasta. Jos vastaaja on Vankiterveydenhuollon yksikkö tai Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, vastausta pyydetään arvioimaan nimenomaan oman organisaation näkökulmasta.

1.8.1. Onko avosairaanhoidon saatavissa riittävästi lääkäreitä?

ei pääosin

Mahdolliset kommentit:

-

1.8.2. Onko avosairaanhoidon saatavissa riittävästi sairaanhoitajia/ terveydenhoitajia?

ei pääosin

Mahdolliset kommentit:

Koulutuspaikkojen lisäämisellä ei ole välitöntä vaikutusta, mutta pitemmällä tähtäimellä tilanne kohenee. Työoloja tulisi tarkastella myöskin riittävällä resurssoinnilla.

1.8.3. Onko avosairaanhoidon saatavissa riittävästi muita ammattiryhmiä?

ei pääosin

Mahdolliset kommentit:

Mielenterveystyön tueksi ja päihdehuoltoon tarvitaan lisää osaamista ja henkilöstöä. Moniammatillista yhteistyötä on kehitettävä ja eri sektoreiden osaamista hyödynnettävä palvelukokonaisuuksissa. Psykososiaalisella ja vertaistuellalla on merkittävä osuus mielenterveystyön ja päihdehoidon vaikuttavuudessa. Lisäksi on huomioitava toiminnan ja kuntoutuksen kokonaisvaltaisuus.

A. hyvä työnantajakuva

ei kolmen tärkeimmän keinon joukossa

B. ammattihenkilöiden koulutusmäärien lisääminen

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

C. palkkauksen parantaminen

kyllä kolmen tehokkaimman keinon joukossa

D. mahdollisuus vaikuttaa työn ja tehtävien sisältöön ja toteuttamiseen

kyllä kolmen tehokkaimman keinon joukossa

E. johtamisen parantaminen

kyllä kolmen tehokkaimman keinon joukossa

F. riittävä tuki työn tekemiseen ja konsultointiin

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

G. monipuolinen tehtäväkuva

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

H. toimiva työyhteisö

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

I. henkilöstön siirtäminen muista palveluista avosairaanhoidon

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

J. muu, mikä?

-

1.10. Onko hoitotakuun tiukennuksen (ehdotetussa muodossa) vuoksi tarvittava taloudellinen lisäresursointi arvioitu oikein perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa?

Mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue, niin vastauksessa pyydetään arvioimaan nimenomaan ko. hyvinvointialueen näkökulmasta. Jos vastaaja on Vankiterveydenhuollon yksikkö tai Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, vastausta pyydetään arvioimaan nimenomaan oman organisaation näkökulmasta.

arvioitu jossain määrin liian pieneksi

Vapaamuotoiset kommentit:

Nykyisen palvelumallin haasteellisuus ja henkilöstön patoutunut kuormittuneisuus erityisesti korona-aikana on huomioitava. Henkilöstön sitoutuminen, jaksaminen ja hyvinvointi on turvattava riittävin resurssein toivottujen tulosten saavuttamiseksi.

1.11. Kuinka merkittävä työkalu ostopalvelut ovat hoitotakuun tiukentamisessa ehdotuksen mukaisesti perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa?

Mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue, niin vastauksessa pyydetään arvioimaan nimenomaan ko. hyvinvointialueen näkökulmasta. Jos vastaaja on Vankiterveydenhuollon yksikkö tai Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, vastausta pyydetään arvioimaan nimenomaan oman organisaation näkökulmasta

melko merkittävä

Mahdolliset kommentit:

1.12. Kuinka merkittävä työkalu palvelusetelit ovat hoitotakuun tiukentamisessa ehdotuksen mukaisesti perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa?

Mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue, niin vastauksessa pyydetään arvioimaan nimenomaan ko. hyvinvointialueen näkökulmasta. Jos vastaaja on Vankiterveydenhuollon yksikkö tai Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, vastausta pyydetään arvioimaan nimenomaan oman organisaation näkökulmasta

melko merkittävä

2. Perusterveydenhuollon suun terveydenhuoltoa koskevat kysymykset

A. väestön tarpeiden moninaisuus

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

B. suuri ja patoutunut kysyntä

kyllä, yksi viidestä tärkeimmästä syystä

C. riittämätön ohjaus ja neuvonta muihin palveluihin

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

D. riittämätön ennalta ehkäisy ja varhainen puuttuminen

kyllä, yksi viidestä tärkeimmästä syystä

E. muiden palveluiden toimimattomuus

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

F. riittämätön yhteistyö ja pirstaleiset hoito- ja palveluketjut

kyllä, yksi viidestä tärkeimmästä syystä

G. tehottomat toimintamallit suun terveydenhuollossa

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

H. tehoton työnjako ammattiryhmien kesken

kyllä, yksi viidestä tärkeimmästä syystä

I. riittämätön osaaminen

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

J. riittämättömät taloudelliset resurssit

kyllä, yksi viidestä tärkeimmästä syystä

K. riittämätön digitaalisten palveluiden ja teknologian hyödyntäminen

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

L. huono toiminnan johtaminen

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

M. vaikeudet henkilöstön saatavuudessa pitkäaikaisesti

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

N. covid-19-epidemia

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

O. hoitoon pääsyn nykyiset lakisääteiset määräajat

ei viiden tärkeimmän syyn joukossa

P. muu: mikä?

-

2.2. Edistääkö perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon hoitotakuun tiukentaminen ehdotetussa muodossa?**hoidon saatavuutta**

kyllä

hoidon laatua

kyllä

potilasturvallisuutta

kyllä

hoidon jatkuvuutta

kyllä

hoidon vaikuttavuutta

kyllä

terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta

kyllä

Vapaamuotoiset huomiot:

Varhainen hoito parantaa hoitovastetta ja ennaltaehkäisee patoutuneita ongelmia. Ensikäynnin jälkeen hoitajaksojen tulisi alkaa pian ja olla eheitä, jotta asiakas sitoutuu hoitoon. Hoitojonot on purettava hallitusti.

Nykyään ajanvaraus menee pitkälle ja monesti asiakkaalle laitetaan aluksi väliaikainen paikka. Hammashoidon päivystyksessä on myöskin huomattavia puutteita. Monin paikoin hammashoidon päivystykseen ei pääse viikonloppuisin ja pyhinä, ellei jotain todella dramaattista ole tapahtunut (esim. onnettomuus). Tämä ei ole toimiva eikä kustannustehokas malli.

Jos asiakkaat pääsisivät hoitamaan hampaitaan nopeasti ja tasaisin väliajoin, perusterveydenhuollon kustannukset saattaisivat pienentyä. Hampaiden ja ikenien ollessa kunnossa ne eivät heikentäisi vastustuskykyä ja altistaisi tulehdusten ja sairauksien puhkeamista muualla kehossa.

A. lisää epätarkoituksenmukaista suun terveydenhuollon kysyntää

ei

B. vaarantaa hoidon jatkuvuuden ja vaikuttavuuden

ei

C. vaarantaa muiden terveyspalveluiden toteuttamista

ei

D. lisää kilpailua henkilöstöstä terveydenhuollon palveluiden välillä

ei

E. lisää kilpailua henkilöstöstä julkisen ja yksityisen suun terveydenhuollon välillä

ei

F. nostaa kustannuksia

ei

G. Vapaamuotoiset kommentit:

Jonojen purku vaatii huomattavia resursseja. Resurssien kohdistaminen on suhteutettava siten, että muut terveydenhuollon palvelut ja julkisten palveluiden toteutuminen eivät vaarannu. Hoitotakuun kiristäminen on toimiva ajatus, sillä patoutuneet jonot ja pitkät odotusajat voivat heikentää hoitovastetta ja asiakkaan hyvinvointia aiheuttaen yksilöllisten haasteiden kasautumisen ja lisäten myös ympäristön kuormitusta. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tulisi toimia moniammatillisessa yhteistyössä toimintojen tehostamiseksi ja palveluverkoston tiivistämiseksi, jotta väliinpuotamisia ei tulisi. Huolena on sosiaalipalveluiden ja päihdehuollon toteutuminen. Varhainen hoitaminen ja puuttuminen tulevat korjaavia toimenpiteitä halvemmaksi.

A. asiakkaiden segmentaatio ja asiakasryhmittäiset toimintamallit

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

B. palvelun jatkuvuuden, laadun ja vaikuttavuuden varmistaminen

kyllä kolmen tehokkaimman keinon joukossa

C. uudet toimintamallit, esim. tiimimalli

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

D. digitaaliset palvelut ja teknologian hyödyntäminen

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

E. integraation kehittäminen muihin terveystalouteen ja sosiaalipalveluihin

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

F. ehjät hoito- ja palveluketjut ja kokonaisuudet

kyllä kolmen tehokkaimman keinon joukossa

G. henkilöstön siirtäminen muista palveluista

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

H. henkilöstön koulutus

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

I. johtamisen kehittäminen

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

J. ostopalvelut ja palveluseteli

kyllä kolmen tehokkaimman keinon joukossa

K. muu, mikä?

-

2.5. Voidaanko valtionavustusten (Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelma ja EU-elpymisrahoitus) mahdollistamalla kehittämistoimenpiteillä ja hoito-, palvelu- ja kuntoutusvelan purkamisella saavuttaa tilanne, joka mahdollistaa hoitotakuun tiukentamisen toimeenpanon ehdotetussa muodossa suun terveydenhuollossa?

kyllä pääosin

2.6. Esityksessä on arvioitu, että suun terveydenhuollossa kertaluonteisen patoutuneen kysynnän purkamisen jälkeen ei tarvita pysyvästi lisähenkilökuntaa hoitotakuun tiukentamisen vuoksi. Onko arvio mielestäsi oikea?

ei

Mahdolliset kommentit:

-

2.7. Hoitotakuun tiukentaminen edellyttää riittävän ja osaavan henkilöstön varmistamista suun terveydenhuollossa. Mikä on arvio henkilöstön

saatavuudesta eri ammattiryhmissä ottaen huomioon ehdotetut säädökset? Mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue, niin vastauksessa pyydetään arvioimaan nimenomaan ko. hyvinvointialueen näkökulmasta. Jos vastaaja on Vankiterveydenhuollon yksikkö tai Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, vastausta pyydetään arvioimaan nimenomaan oman organisaation näkökulmasta.

2.7.1. Onko suun terveydenhuoltoon saatavissa riittävästi hammaslääkäreitä?

ei pääosin

Mahdolliset kommentit:

-

2.7.2. Onko suun terveydenhuoltoon saatavissa riittävästi suuhygienistejä?

ei

2.7.3. Onko suun terveydenhuoltoon saatavissa riittävästi muita ammattiryhmiä?

ei

Mahdolliset kommentit:

-

A. hyvä työnantajakuva

ei kolmen tärkeimmän keinon joukossa

B. ammattihenkilöiden koulutusmäärien lisääminen

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

C. palkkauksen parantaminen

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

D mahdollisuus vaikuttaa työn ja tehtävien sisältöön ja toteuttamiseen

kyllä kolmen tehokkaimman keinon joukossa

E. johtamisen parantaminen

kyllä kolmen tehokkaimman keinon joukossa

F. riittävä tuki työn tekemiseen ja konsultointiin

kyllä kolmen tehokkaimman keinon joukossa

G. monipuolinen tehtävänkuva

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

H. toimiva työyhteisö

ei kolmen tehokkaimman keinon joukossa

I. muu, mikä?

-

2.9. Onko hoitotakuun tiukennuksen (ehdotetussa muodossa) vuoksi tarvittava taloudellinen lisäresursointi arvioitu oikein suun terveydenhuollossa?

Mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue, niin vastauksessa pyydetään arvioimaan nimenomaan ko. hyvinvointialueen näkökulmasta. Jos vastaaja on Vankiterveydenhuollon yksikkö tai Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, vastausta pyydetään arvioimaan nimenomaan oman organisaation näkökulmasta.

arvioitu jossain määrin liian pieneksi

Vapaamuotoiset kommentit:

-

2.10. Kuinka merkittävä työkalu ostopalvelut ovat hoitotakuun tiukentamisessa ehdotuksen mukaisesti suun terveydenhuollossa?

Mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue, niin vastauksessa pyydetään arvioimaan nimenomaan ko. hyvinvointialueen näkökulmasta. Jos vastaaja on Vankiterveydenhuollon yksikkö tai Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, vastausta pyydetään arvioimaan nimenomaan oman organisaation näkökulmasta.

melko merkittävä

Mahdolliset kommentit:

-

2.11. Kuinka merkittävä työkalu palvelusetelit ovat hoitotakuun tiukentamisessa ehdotuksen mukaisesti suun terveydenhuollossa?

Mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue, niin vastauksessa pyydetään arvioimaan nimenomaan ko. hyvinvointialueen näkökulmasta. Jos vastaaja on Vankiterveydenhuollon yksikkö tai Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, vastausta pyydetään arvioimaan nimenomaan oman organisaation näkökulmasta.

melko merkittävä

Mahdolliset kommentit:

-

3.1. Ovatko taloudellisten vaikutusten arvioinnissa tehdyt oletukset vaikutuksista perusterveydenhuoltoon ja muihin palveluihin uskottavia ?

3.1.1. perusterveydenhuolto/avosairaanhoito

Oletuksena on, että hoitotakuun tiukentaminen lisää perusterveydenhuollon avosairaanhoidon tarvetta. Onko vaikutuksen suuruus arvioitu uskottavasti?

kyllä pääosin

Mahdolliset kommentit:

-

3.1.2. perusterveydenhuolto/ suun terveydenhuolto

Oletuksena on, että hoitotakuun tiukentaminen perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon lisää tarvetta jonkin verran. Onko vaikutuksen suuruus arvioitu uskottavasti?

kyllä pääosin

Mahdolliset kommentit:

-

3.1.3. yhteispäivystykset

Oletuksena on, että hoitotakuun tiukentamisen myötä yhteispäivystyksen kysyntä asteittain jonkin verran vähenee. Onko vaikutus arvioitu uskottavasti?

kyllä pääosin

Mahdolliset kommentit:

Vähentynyt kysyntä madaltaa oletetusti päivystystarvetta ja madaltaa kynnystä hakeutua hoitoon. Odotusaikojen lyhentyessä epätarkoituksenmukaiset päivystykselliset terveydenhuollon käynnit vähenevät huomattavasti. Asiakkaat saavat hoitoa vaivoihinsa nopeammin ja sairaudet havaitaan aiemmin, jolloin hoitoa vaativat vaivat eivät ehdi pahentua odottaessa ja pidemmällä aikavälillä henkilö tarvitsee vähemmän terveydenhuollon palveluita. Lisäksi ympäristön kuormitus esimerkiksi työpaikalla ja asiakkaan läheisiin vähenee.

3.1.4. sairaalahoito

Oletuksena on, että sairaalahoidon tarve vähenee hieman. Onko vaikutuksen suuruus arvioitu uskottavasti?

kyllä pääosin

Mahdolliset kommentit:

-

3.1.5. erikoissairaanhoito ***Oletuksena on, että erikoissairaanhoidon tarve toisaalta lisääntyy jonkin verran ja toisaalta vähenee hieman. Onko vaikutuksen suuruus arvioitu uskottavasti?***

kyllä pääosin

Mahdolliset kommentit:

-

3.1.6. työterveyshuollon sairaanhoitotoiminta

Oletuksena on, että työterveyshuollon sairaanhoitoon hoitotakuun tiukentaminen vaikuttaa melko vähän. Onko vaikutuksen suuruus arvioitu uskottavasti?

kyllä pääosin

Mahdolliset kommentit:

-

3.1.7. yksityinen (asiakkaan itse tai yksityisvakuutuksen kautta maksama) terveydenhuolto avosairaanhoidossa

Oletuksena on, että hoitotakuun tiukentaminen vähentää puhtaasti yksityisen terveydenhuollon käyttöä jonkin verran ajan kuluessa. Onko vaikutuksen suuruus arvioitu uskottavasti?

ei pääosin

Mahdolliset kommentit:

-

3.1.8. yksityinen (asiakkaan itse tai yksityisvakuutuksen kautta maksama) suun terveydenhuolto

Oletuksena on, että hoitotakuun tiukentaminen vähentää yksityisen terveydenhuollon käyttöä vain vähän. Onko vaikutuksen suuruus arvioitu uskottavasti?

kyllä pääosin

Mahdolliset kommentit:

-

3.1.9. ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö

Oletuksena on ollut, että hoitotakuun tiukentaminen lisää palvelun tarvetta. Onko vaikutuksen suuruus arvioitu uskottavasti?

ei kantaa

Mahdolliset kommentit:

-

3.1.10. vankiterveydenhuolto

Oletuksena on ollut, että hoitotakuun tiukentaminen jonkin verran lisää tarvetta. Onko vaikutuksen suuruus arvioitu uskottavasti?

ei kantaa

Mahdolliset kommentit:

-

3.2. Onko hoitotakuun tiukennuksen vuoksi hyvinvointialueille aiheutuvat kustannukset arvioitu oikean suuntaisesti?

Mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue, niin vastauksessa pyydetään nimenomaan ko. hyvinvointialueen näkökulmasta.

arvioitu jossain määrin liian pieneksi

Vapaamuotoiset kommentit:

-

3.3 Onko hoitotakuun tiukennuksen vuoksi Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle kokonaisuudessaan tarvittava taloudellinen lisäresursointi arvioitu oikean suuntaisesti

arvioitu jossain määrin liian pieneksi

Vapaamuotoiset kommentit:

-

3.4 Onko hoitotakuun tiukennuksen vuoksi Vankiterveydenhuollon yksikölle kokonaisuudessaan tarvittava taloudellinen lisäresursointi arvioitu oikean suuntaisesti

arvioitu suuruusluokaltaan oikean suuntaisesti

Vapaamuotoiset kommentit:

-

3.5. Onko hoitotakuun tiukentamisen muiden kuin taloudellisten vaikutusten aikataulu arvioitu realistisesti?

ei pääosin

Vapaamuotoiset kommentit:

Henkilöstöä tarvitaan nykyisellään jo huomattavasti enemmän ja hoiva-alan palkkataso on matala työn haastavuuteen ja vastuuseen nähden. Pandemiatilanne on heikko ja hoitovelkaa on kertynyt. Hoitohenkilökunta on ylikuormitettua ja väsynyttä, monet vaihtavat alaa. Jäljelle jäävät tekevät ympäröivää päivää ja ajavat itsensä ennen pitkää loppuun. Rekrytointi hoiva- ja sotealoille on haastavaa ja asiakasmäärät suuria. Jonojen purkuun tarvitaan huomattava määrä resursseja, hankkeita ja moniammatillista yhteistyötä hyvinvointialueilla. Aikataulu on liian tiukka.

3.6. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

3.7. Huolimatta epävarmuuksista, tulisiko hoitoon pääsyn määräaikojen tiukentaminen toteuttaa ehdotetulla tavalla perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa?

ei

Mahdolliset kommentit:

Aikataulu on liian tiukka ja vaadittavat resurssit huomattavat. Henkilöstö on väsynyttä ja ylikuormitettua. Henkilöstön hyvinvointi ja jaksaminen on turvattava. Psykososiaalinen tuki ja päihdepalvelut tulisi myös ulottaa hoitotakuuseen. Esitys on toimiva ja oikean suuntainen, mutta kestävyyttä ja käytössä olevia resursseja tulisi harkita ja suhteuttaa toisiinsa. Myös palveluketjujen toteutumiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön tulisi kiinnittää huomiota.

3.8. Huolimatta mahdollisista kielteisistä vaikutuksista ja epävarmuuksista, tulisiko hoitoon pääsyn määräaikojen tiukentaminen toteuttaa ehdotetulla tavalla perusterveydenhuollon suun terveydenhuollossa?

kyllä

Mahdolliset kommentit:

-

3.9. Onko esitys perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitotakuun tiukentamisesta toimeenpantavissa ehdotetussa aikataulussa?

Mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue, niin vastauksessa pyydetään arvioimaan nimenomaan ko. hyvinvointialueen näkökulmasta. Jos vastaaja on Vankiterveydenhuollon yksikkö tai Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, vastausta pyydetään arvioimaan nimenomaan oman organisaation näkökulmasta.

ei pääosin

Muut vapaamuotoiset huomiot:

Aikataulu on liian tiukka ja vaadittavat resurssit huomattavat. Henkilöstö on väsynyttä ja ylikuormittunutta. Henkilöstön hyvinvointi ja jaksaminen on turvattava. Psykososiaalinen tuki ja päihdepalvelut tulisi myös ulottaa hoitotakuuseen. Esitys on toimiva ja oikean suuntainen, mutta kestävyyttä ja käytössä olevia resursseja tulisi harkita ja suhteuttaa toisiinsa. Myös palveluketjujen toteutumiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön tulisi kiinnittää huomiota.

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

3.10. Onko esitys perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon hoitotakuun tiukentamisesta toimeenpantavissa ehdotetussa aikataulussa?

Mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue, niin vastauksessa pyydetään arvioimaan nimenomaan ko. hyvinvointialueen näkökulmasta. Jos vastaaja on Vankiterveydenhuollon yksikkö tai Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, vastausta pyydetään arvioimaan nimenomaan oman organisaation näkökulmasta.

kyllä pääosin

Muut vapaamuotoiset huomiot

-

3.11. Pitäisikö hoitotakuun tiukentaminen toteuttaa ajallisesti vaiheittain perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa?

kyllä

Mahdolliset kommentit

-

3.12. Pitäisikö hoitotakuun tiukentaminen toteuttaa porrastetusti aikatauluttaen perusterveydenhuollon suun terveydenhuollossa?

kyllä

Mahdolliset kommentit

-

**A. sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistehtävien siirtyminen hyvinvointialueille
1.1.2023 lukien ei mahdollista hoitotakuun tiukennuksen toimeenpanoa**

ei kahden suurimman riskin joukossa

B. henkilöstöä ei ole saatavilla

kyllä kahden suurimman riskin joukossa

C. hoitotakuun tiukentamiseen arvioitu taloudellinen lisäresursointi on riittämätöntä

kyllä kahden suurimman riskin joukossa

D. motivaatio ja voimavarat kehittämiseen ovat riittämättömät

ei kahden suurimman riskin joukossa

E. ICT-järjestelmien kehittämistarpeet eivät mahdollista hoitotakuun tiukentamista esitetystä aikataulusta

ei kahden suurimman riskin joukossa

F. muu, mikä

-

Terveydenhuoltolaki Pykälässä 51 § säädetään yhteyden saamisesta perusterveydenhuoltoon ja hoidon tarpeen arviosta.

Onko pykälä selkeä?

on, mahdolliset täydentävät kommentit

Onko pykälän sisältämä sääntely toimeenpantavissa palvelujärjestelmän kannalta?

on, mahdolliset täydentävät kommentit

Turvaako pykälässä oleva sääntely potilaan oikeudet riittävällä tavalla?

kyllä, mahdolliset täydentävät kommentit

Ovatko pykäkohtaiset perustelut selkeät?

ovat, mahdolliset täydentävät kommentit

Mahdolliset muutosehdotukset:

-

Pykälässä 51 a § säädetään perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitoon pääsystä.

Onko pykälän perusteella selvää, mitkä palvelut kuuluvat seitsemän vuorokauden hoitotakuun piiriin?

on, mahdolliset täydentävät kommentit

Onko jotain muita palveluja, jotka pitäisi kuulua seitsemän vuorokauden hoitotakuun piiriin?

kyllä, täsmennä [Päihdepalvelut ja psykososiaalinen tuki, nuorten psykiatriset arviot. Muutenkin nuorten psykiatriset palvelut tulisi olla enemmän esillä. Mielenterveyspäivystystä tulisi lisätä ja avun hakemisen kynnyksiä madaltaa.]

Onko pykälän sisältämä sääntely toimeenpantavissa palvelujärjestelmän kannalta?

on, mahdolliset täydentävät kommentit

Turvaako pykälässä oleva sääntely potilaan oikeudet riittävällä tavalla?

kyllä, mahdolliset täydentävät kommentit

Ovatko pykäkohtaiset perustelut selkeät?

ovat, mahdolliset täydentävät kommentit

Mahdolliset muutosehdotukset:

-

Onko pykälä selkeä?

on, mahdolliset täydentävät kommentit

Onko pykälän sisältämä sääntely toimeenpantavissa palvelujärjestelmän kannalta?

on, mahdolliset täydentävät kommentit

Turvaako pykälässä oleva sääntely potilaan oikeudet riittävällä tavalla?

kyllä, mahdolliset täydentävät kommentit

Ovatko pykäkohtaiset perustelut selkeät?

ovat, mahdolliset täydentävät kommentit

Mahdolliset muutosehdotukset:

-

Onko pykälä selkeä?

on, mahdolliset täydentävät kommentit

Mahdolliset muutosehdotukset ja kommentit perusteluista:

-

Onko pykälä selkeä?

on, mahdolliset täydentävät kommentit

Onko pykälän sisältämä sääntely toimeenpantavissa palvelujärjestelmän kannalta?

on, mahdolliset täydentävät kommentit

Turvaako pykälässä oleva sääntely potilaan oikeudet riittävällä tavalla?

kyllä, mahdolliset täydentävät kommentit

Ovatko pykäkohtaiset perustelut selkeät?

ovat, mahdolliset täydentävät kommentit

Mahdolliset muutosehdotukset:

-

Onko pykälä selkeä?

on, mahdolliset täydentävät kommentit

Onko pykälän sisältämä sääntely toimeenpantavissa palvelujärjestelmän kannalta?

on, mahdolliset täydentävät kommentit

Turvaako pykälässä oleva sääntely potilaan oikeudet riittävällä tavalla?

kyllä, mahdolliset täydentävät kommentit

Ovatko pykäkohtaiset perustelut selkeät?

ovat, mahdolliset täydentävät kommentit

Mahdolliset muutosehdotukset:

-

Kommentit koskien lakia korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta (pykälät ja perustelut)?

-

Kommentit koskien vankeuslain ja tutkintavankeuslain muutosehdotuksia (pykälät ja perustelut)?

-

Kommentit koskien terveydenhuoltolain, korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain, vankeuslain ja tutkintavankeuslain ehdotetusta sääntelystä valvonnan kannalta (avovastaus)

-

Mahdolliset muut kommentit esityksestä (avovastaus)

Irti Huumeista ry:n kanta on, että palveluja tulee yhdenmukaistaa tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusten kehittämissohjelman mukaan valtakunnallisesti ja päihdepalveluihin pääsyä ja

läheisten asemaa tulisi tukea. Psykososiaalinen ja vertaistuki ovat mielenterveys- ja päihdekuntoutuksessa tunnistettu toimiviksi menetelmiksi ja niitä tulisi olla saatavilla kuntoutuksen tueksi. Erityisesti päihdepalvelut ovat valtakunnallisesti järjestetty hyvin hajanaisesti ja vajavaisesti ja palveluketjut katkeavat herkästi. THL:n tutkimusten mukaan huumeiden käyttö ja huumekuolemat ovat lisääntyneet merkittävästi viime vuosina ja huumeisiin kuolleet ovat yhä nuorempia.

Päihdepalvelut tulisi ulottaa kokonaisvaltaisesti hoitotakuun piiriin, sillä päihteitä käyttävät henkilöt ja heistä etenkin naiset ja alaikäiset ovat erityisen alttiita hyväksikäytölle ja väkivallan eri muodoille. Päihteitä käyttäville naisille ja nuorille tarvitaan erityistä tukea ja hoitoa toteuttavalta yksiköltä vaaditaan erityistä osaamista, jota harvoin on saatavilla. Päihdekuntoutuksen toteutuminen ja tuloksellisuus eivät nykyisellään vastaa hyvinvointiyhteiskunnan standardeja.

Läheisten osuus tulisi myös huomioida hoitotakuun valmistelussa ja psykososiaalisen tuen tarpeessa. Läheisen sairastuttua koko lähipiiri joutuu kuormittavaan elämäntilanteeseen, jossa heidän hyvinvointinsa on uhattuna. Pahimmillaan myös läheiset joutuvat kuormituksen takia sairauslomille tai työkyvyttömiksi.

Hoitotakuun tiukentaminen on ehdotuksena erinomainen, selkeä ja hyvin perusteltu. Se lisäisi pitkällä tähtäimellä hyvinvointia sekä ihmisoikeuksien toteutumista. Sairauden varhainen toteaminen ja hoidon aloitus parantavat hoitovastetta. Huolena on resurssien jakautuminen ja jonojen purun kuormittavuus muihin julkisiin palveluihin nähden. Covid-19 pandemian aikana syntynyt hoitovelka on huomattava.

Hoitohenkilöstö on kuormittunutta ja hoiva-alan palkkaus on työn vaativuuteen nähden heikko. Epäsäännölliset ja pitkät työajat ja raskas työ ei ole vetovoimaista. Hoitajapula on todellinen ja tulevaisuudessa hoiva-alan henkilöstöä tarvitaan entistä enemmän. Hoidon laadun varmistamiseksi henkilöstön hyvinvointi on turvattava riittävällä palkkauksella ja työehdoilla. Myöskin palveluiden jatkuvuuteen ja moniammatilliseen yhteistyöhön on kiinnitettävä enemmän huomiota tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Esityksen mukainen aikataulutusta on hyvinvointialueiden käynnistykseen ja vallitsevaan pandemiatilanteeseen nähden tiukka. Siirtymäaikaa tarvitaan enemmän ja jonojen purku tulisi toteuttaa hallitusti mahdollisen kuormittumisen välttämiseksi.

Virta Ida
Irti Huumeista ry